

Drept la replică FADI privind scrisoarea deschisă a Asociației OIREP

Fără să intrăm în polemică, considerăm că este necesar să facem câteva clarificări cu privire la cele enunțate în scrisoarea deschisă a Asociației OIREP. Actualul mod de finanțare a sistemului nu presupune nici **taxe și nici suprataxe**, așa cum greșit se afirmă, ci acoperirea costurilor ceea este total diferit.

În cadrul dialogului din ultimii ani, atât reprezentanții Asociației OIREP cât și membri acesteia, au afirmat public și deschis dorința de a participa în mod constructiv la sistemele de colectare gestionate de ADI și disponibilitatea de a finanța costurile necesare, inclusiv cele care privesc comunicarea și gestionarea datelor, în condițiile în care sunt explicit menționate în legislație. Declarația Asociației OIREP contazine toate acestea, așa încât punem la îndoială sinceritatea și motivația care stau la baza activității acestei organizații.

Clarificările aduse de prevederile Ordinului ministrului mediului nr. 2190/2021 nu mai lasă loc interpretărilor diferiților experți, astfel că amânarea sau refuzul de a încheia contracte cu ADIurile nu mai este o opțiune care să asigure în prezent un avantaj competitiv pentru unele OIREP licențiate.

Conform principiului răspunderii extinse a producătorului, producătorii prin intermediul OIREP trebuie să acopere costul de gestionare, care înseamnă costul net operațional și costul de management al sistemului, pentru a asigura: informarea beneficiarului pentru separare la sursă, colectarea separată a materialelor reciclabile, încredințarea acestora în vederea reciclării, precum și costurile gestionării datelor pentru asigurarea trasabilității deșeurilor de ambalaj din deșeurile municipale.

Precizăm că în toate Statele Membre ale UE, autoritățile locale au responsabilitatea gestionării deșeurilor generate de populație, astfel încât afirmația conform căreia în România au fost introduse **autoritățile locale ca verigă suplimentară obligatorie** în fluxul gestionării deșeurilor de ambalaje din deșeurile municipale este complet eronată. De altfel, întreaga legislație comunitară și națională reglementează obligații exprese ale autorităților locale în ceea ce privește gestionarea deșeurilor de ambalaje din deșeurile municipale precum și obligația corelativă a producătorilor de a acoperii integral costurile nete de gestionare.

Contractele de delegare se atribuie în urma unor proceduri de licitație publică, astfel că orice operator economic care dorește, poate să participe la competiție. În plus, majoritatea operatorilor care au contracte semnate și în derulare sunt operatori privați, iar concurența între operatori se realizează în etapa licitației și nu se poate pune problema unui monopol.

În ceea ce privește calitatea deșeurilor de ambalaje care sunt colectate și sortate din deșeurile municipale, parte din ele sunt ambalaje folosite și în consecință sunt murdare pentru că intră în contact cu produsele pe care le ambalează (ex.: cutii de pizza, ambalaje de la carne, înghețată, etc.), spre deosebire de ambalajele din flux industrial și comercial sau altfel spus, conform afirmației Asociației OIREP din "circuitul privat", care pare să fie eficient în condiții total diferite de operare.

Tarifele aplicate în sistemele de management integrat, sunt fie rezultate din procedurile de licitații, fie tarife stabilite/ajustate/modificate conform Ordinului ANRSC 109/2007 ținând cont de indicatorii de performanță și aprobate de autoritățile locale conform competențelor exclusive ale acestora.

În realitate, modul în care OIREP aplică în prezent tarifele la producători nu reflectă costurile reale așa cum precizează legislația. Prin comparare cu alte țări care au sisteme similare, în România tarifele practicate pentru gestionarea deșeurilor din flux industrial comercial sunt mai mari de cca. 3 – 4 ori, în funcție de material.

Concret, banii colectați de către OIREP de la producători și indirect de la populație sunt folosiți în mod preferențial și defectuos, preponderent pentru a plăti unor colectori cantitățile de deșuri de ambalaje mai ușor de colectat, cu valoare mare de piață, deșuri de ambalaje care provin fie din circuitul industrial comercial și care teoretic și-ar acoperii costurile din valoarea de vânzare.

Din corespondența cu asociațiile profesionale similare și experiența țărilor cu performanța din UE rezultă că diferența între tarifele percepute producătorilor pentru gestionarea ambalajelor de la populație și cele din circuitul industrial comercial este de la 3 – 8 ori în funcție de material și chiar mai mult dacă aceste deșuri nu se pot recicla. În România dacă lecturăm pe site-urile OIREP-urilor tarifele aplicate de aceștia producătorilor, constatăm că acestea sunt mai mari pentru fluxul municipal cu cca 10%, ceea ce evident arată că modul de construire a tarifelor nu reflectă costurile reale, ci mai degrabă o subvenționare încrucișată a anumitor materiale. În România banii colectați de OIREP pentru a finanța fluxul deșeurilor de ambalaje din deșeurile municipale sunt direcționați în mod greșit pentru a plăti deșeurile din “circuitul privat”, astfel încât punem la îndoială eficiența modului de gestionare a banilor producătorilor și indirect ai populației.

Acoperirea costurilor de comunicare și gestionare a datelor este obligația producătorilor și sub nici o formă aceste costuri nu se pot acoperii de beneficiarii serviciului, adică de populație, pentru ca au fost plătite deja la achiziționarea bunurilor ambalate. În spiritul transparenței FADI susține necesitatea ca aceste sume să fie gestionate separat față de costurile de operare.

În mod eronat se afirmă că salarii ale angajaților ADI sunt plătite de producători prin OIREP. Sumele la care se face referire sunt colectate de la populație la cumpararea bunurilor ambalate, deci banii provin indirect de la beneficiarii serviciului, cei pentru care lucrează ADI și nicidecum de la producători sau OIREP. În egală măsură, salariile angajaților OIREP sunt suportate tot din sumele încasate de către producători de la consumatorul final (cetățean) care plătește pentru costurile de gestionare ale ambalajului odată cu achiziția produsului de la raft, astfel că între cele două tipuri de cheltuieli salariale există și trebuie să existe simetrie de finanțare, fără a aduce în atenție nivelurile efective ale acestora. Tot simetrie de finanțare trebuie să existe și pentru costurile privind administrarea și gestionarea datelor aferente ambalajelor din deșeurile municipale. Mai mult, plecând de la faptul că ADI-urile sunt finanțate prin cotizațiile membrilor, utilizarea acestor fonduri care provin din bani publici pentru a plăti activități în beneficiul unor firme private este abuziv și contrar legii. În concluzie, nu putem impinge la infinit aceste cheltuieli către autoritățile locale, atâta timp cât responsabilitatea acoperirii integrale a acestora revine producătorului conform directivei europene transpuse în legislația națională, sens în care salutăm decizia Ministerului Mediului de a repara parțial inechitatea generată anterior prin textul legal incomplet în sarcina u.a.t.-urilor și, implicit, a ADI-urilor.

Apreciam colaborarea cu unele OIREP în perioada 2019 – 2021 care au fost proactive și parteneri implicați, astfel că pentru noi poziția Asociației OIREP este mai mult decât surprinzătoare și nu apreciem că ar putea reflecta opinia tuturor OIREP.

Ca și alternativă la modul dificil de lucru pe care Asociația OIREP îl invocă în relația cu ADI, propunem ca pentru fluxul de deșeuri de ambalaje din deșeurile municipale decontarea costurilor să se facă de către AFM, prin încasarea banilor direct de la producători. În acest mod se simplifică atât fluxul financiar cât și fluxul datelor, prin utilizarea aplicațiilor informatice existente și a celor aflate în dezvoltare, precum și evitarea fraudelor în sistem.

În acest model nou de operare OIREP vor fi responsabile să gestioneze numai “circuitul privat” și cu eficiență 100%.

Opinia noastră pe larg, precum și acțiunile ulterioare comune le vom expune după consultarea cu asociațiile profesionale ale autorităților locale (UNCJR, ACoR, AM, AOR).

Liliana Nichita – Director FADI

17.01.2022